

Oponentský posudek na diplomovou práci Bc. Kateřiny Holubové

„Uvedení českých žen do společnosti: od Boženy Němcové k aktivnímu volebnímu právu ve výuce OV na 2. stupni ZŠ.“

Cíl své práce autorka formuluje v Úvodu (s. 8): „představit ženskou emancipaci v kulturních a politických souvislostech pro potřeby výuky“. Členění práce na část teoretickou a část praktickou je vzhledem k cíli práce velmi příhodné, neboť pro potřeby výuky na sledované téma poskytuje jak teoretické zázemí, tak i konkrétní zpracování „tematické vycházky“ po „místech paměti“ v Praze a exkurze do kraje Boženy Němcové.

V teoretické části své práce autorka propojuje sociologický a historický pohled na proces ženské emancipace v 19. a počátkem 20. století. Tomuto sledování předchází vysvětlení důležitých pojmů jako je ženská emancipace, gender, feminismus a identita, spojených se svobodou, lidskými právy a odmítnutím diskriminace. Těžiště teoretické části tvoří seznámení s díly převážně českých autorek, zabývajících se emancipací žen: z historického a literárně historického hlediska např. M. Lenderové, D. Musilové, M. Bahenské, J. Malínské, J. Burešové a L. Heczkové, ze sociologického hlediska např. L. Jarkovské a J. Šiklové. Autorka nevynechává ani pohled psychologický, resp. sociálně psychologický, jež reprezentují např. autorky I. Smetáčková a K. Zábrodská. Setkáme se zde ale i s dalšími autorkami a autory, kteří zaměřují svou pozornost na význam spolků v procesu ženské emancipace.

Pokud jde o hodnocení teoretické části práce, autorka zde – v představení děl řady autorů – zvolila referující způsob (tzv. „co najdeme v konkrétních publikacích“, „o čem se v nich lze dočíst“), tj. deskripci. Na straně druhé je však třeba u této deskripce brát v potaz to, že reference o obsahu uvedených děl usnadní práci učitelům, kteří seriózně připravují svou výuku na sledované téma a pomohou jim v orientaci v široké literatuře dle toho, nač se potřebují ve své výuce zaměřit. V teoretické části práce oceňuji autorčin interdisciplinární přístup v uchopení tématu její diplomové práce.

V praktické části své práce se autorka zaměřila na návštěvu těch „míst paměti“ v Praze, která souvisejí s pokrokovými ženami 19. století a počátku 20. století:

B. Němcové, K. Světlé, E. Krásnohorské, F. Plamínkové. Autorka připravila vycházku nazvanou „Cesta emancipovaných žen za vzděláním a volebním právem“ (s.49), se kterou seznamuje z hlediska školní přípravy na její provedení – vyučovací hodiny OV na téma české ženské emancipace ve školní výuce před zahájením vycházky (s. 50-52). Ke konkrétním „místům paměti“ v Praze připravila i úkoly a aktivity pro žáky. Další část praktické části představuje Exkurze do krajiny Boženy Němcové, kterou autorka popisuje projektově, tj. ve fázích její přípravy, vlastní realizace a námětů k následné vlastní samostatné práci žáků po absolvování exkurze.

V této praktické části velmi oceňuji autorčino zpracování části Přílohy (s. 81-102), která představuje didaktické využití jak tematické vycházky po Praze, tak i exkurze do krajiny B. Němcové; autorka tu využívá kombinace pracovních listů, textů, úkolů pro žáky, map i fotografií. Tím, že autorka připravila oba poznávací „výlety“ jako projekty, postrádám zde uvedení ukázek z reflexí a odezvy žáků (námitka k této absenci ovšem platí pouze v případě, že autorka tyto projekty nejen připravila, ale také s žáky realizovala). Reflexi postrádám i v autorčině Závěru práce, kde pouze shrnuje a do určité míry opakuje řečené již v Úvodu práce. Je důležité, aby autorka – zvláště jedná-li se o přípravu tematicky poměrně komplexních projektů – také sama reflektovala, v čem bylo pro ni zpracování tématu přínosem, co pro ni bylo problematické a v čem spatřuje aktuální přesah sledované problematiky, tj. její přesah do současnosti. Menší výhrady mám k formální stránce textu: nedodržení mezer mezi nadpisy kapitol a subkapitol a jejich textem.

Hodnocení

Tato závěrečná práce **splňuje** podmínky kladené na diplomové práce v příslušném oboru a proto ji doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

1. Charakterizujte fáze projektu a projektového vyučování.

2. Na straně 35 své práce uvádíte, že „V Praze lze nalézt otisk pokrokových a emancipovaných žen a mužů na mnoha místech“, ale tato „místa paměti“ v Praze uvádíte jen u žen. Můžete doplnit?
3. Vysvětlete konkrétně, co znamená pojem didaktická transformace.

V Praze dne 18.5.2020

PhDr. Věra Jirásková, Ph.D.